

דף לימוד בחברותא ליום ירושלים בסימן הערך השנתי "אחדות ושותפות"

מהלך הפעילות

שלב א' – לימוד בחברותות, שלושה-חמישה תלמידים בקבוצה

חלוקת דף החברותא לכל הקבוצות. המשתתפים ילמדו יחד את המקורות שבדף החברותא וידונו בשאלות (יש לצלם את הדף כמספר המשתתפים).

שלב ב' – אסיף במליאה

סבב תגובות והתרשמויות של חברי הקבוצות ודיון:

- שתפו במקור שעורר בכם הזדהות או התנגדות והסבירו מדוע.
- האם הייתה ביניכם הסכמה ביחס למקורות ולערכים מסוימים? פרטו.
- האם התעוררו ביניכם חילוקי דעות? פרטו.
- כיצד התמודדתם עם חילוקי הדעות?

שלב ג' – סיכום

סבב אישי במליאה – במה תרמה לך הפעילות? אילו מסקנות הסקת ממנה? הציעו יוזמות לקידום הסובלנות ולחזוק האחדות והשותפות בחברה הישראלית.

נספח: תפקידי המנחה

- לאפשר שיח קבוצתי בתנאים מיטביים, מבחינת ארגון הקבוצה, חלוקת הזמן והתכנים, ולאפשר לכל המשתתפים לחשוב, להעלות רעיונות ולהביעם.
- לעודד שיח באמצעות שאילת שאלות מקדמות.
- להנחות את הפתיח ואת שלב השיתוף במליאה באמצעות שאלות הפותחות אפיקים חדשים לחשיבה.
- לסיים בשאלות רפלקטיביות, לדוגמה: האם עלה בדיון רעיון שלא חשבת עליו קודם? איזו שאלה התעוררה בך במהלך הלימוד? איזו מסקנה חדשה הגעת במהלך הלימוד?

אחדות ושותפות – "עיר שהיא עושה כל ישראל לחברים" (תלמוד ירושלמי, חגיגה, ב', ו')

איך יוצרים אחדות ושותפות והופכים חלקי פאזל מפורק לפאזל שלם?

איך מקדמים אחדות ושותפות לגישור על מחלוקות בעיר מגוונת כמו ירושלים? בחברה מגוונת כמו החברה הישראלית?

היחיד והקהילה / הרב יוסף-דב סולוביצ'יק
"היחידים השייכים לקהילה משלימים אלו את אלו. בכל אדם יש משהו מיוחד במינו, נדיר, שאינו ידוע לאחרים; לכל יחיד יש משהו מיוחד לומר, צבע מיוחד להוסיף לקשת הצבעים הקהילתית. לפיכך, כאשר מצטרף האדם הבודד לקהילה, הוא מוסיף ממד חדש למודעות הקהילה. הוא תורם משהו ששום אדם אחר לא יכול לתרום. הוא מעשיר את הקהילה. אין לו תחליף. היהדות מאז ומתמיד ראתה את היחיד כאילו הוא עולם קטן... בשל אותה מיוחדות, מתכנסים בני האדם היחידים ביחד, משלימים אלו את אלו, ומשיגים אחדות".

(הרב יוסף דב הלוי סולובייצ'יק, "הקהילה", בתוך: דברי הגות והערכה, ספריית אלינר, ירושלים, 1982)

"שאלו שלום ירושלים ישליו אוהבין. יהי שלום בחילך שלוה בארמנותיך" (תהלים קכב, ו-ז)
המלבי"ם התייחס לכפילות המילים "שלום" ו"שלוה" ופירש: "שלוה היא שלוות הגוף והבית בפנימיותו, ושלום הוא השלום החיצון עם אויביו".

- למה הכוונה במילים "שלוות הגוף והבית בפנימיותו"?
- מהו הקשר בין שלום ושלוה?

2

"רק הכסילים מבקשים שיהיו בני האדם דומים אחד לחברו. החכם – הוא ישמח שיש בעולם יום ולילה, קיץ וחורף, זקן וצעיר... ושונים צבעי הפרחים וגוני עיניהם של בני האדם, וכאשר אלוהים עשה את האדם – זכר ונקבה בראם; רק מי שלא יאהב את המחשבה, יצטער על השוני וירגז על הרב-גוניות המאלצים את האדם לחשוב, לראות ולהבין."
(יאנוש קורצ'ק, "זכות הילד לכבוד", בתוך: ילדות של כבוד, הוצאת בית לוחמי הגטאות והקיבוץ המאוחד, 1976)

1

4

על הפסוק "עמדות היו רגלינו בשעריך ירושלים... ירושלים הבנויה כעיר שחברה לה יחדיו" (תהלים קכב, ב-ג) דרש ר' יהושע בן לוי: "עיר שהיא עושה כל ישראל לחברים" (ירושלמי, חגיגה פ"ג, ה"ו).

- למה הכוונה בביטוי "עיר שהיא עושה כל ישראל לחברים"?
- מה תפקידם של האנשים בהקשר הזה?

5

7

"אני אוהב את ישראל גם כאשר אני לא יכול לסבול אותה. אם נגזר עליי ליפול יום אחד ברחוב, אני רוצה ליפול ברחוב בישראל. לא בלונדון, לא בפרז, לא בברלין ולא בניו-יורק. כאן ירימו אותי. כאשר שוב אעמוד על הרגליים, ודאי יהיו לא מעטים שירצו לראות אותי נופל, אבל שוב אפול, שוב ירימו אותי."

(עמוס עוז, מתוך: "אם לא נתגרש מהפלסטינים מיד, נחיה במדינה ערבית", מוסף הארץ, 13.3.2015)

6

"מקדש ראשון מפני מה חרב, מפני ג' דברים שהיו בו: עבודה זרה וגילוי עריות ושפיכות דמים... אבל מקדש שני, שהיו עוסקין בתורה ובמצוות ובגמילות חסדים, מפני מה חרב? מפני שהייתה בו שנאת חינם."

(יומא ט ע"ב)

9

הנביא ישעיהו תיאר בנבואתו את המציאות המתוקנת האידיאלית של העיר ירושלים: "ואשיבה שפטיך כבראשונה ויעצין כבתחלה אחרי כן יקרא לך עיר הצדק קריה נאמנה ציון במשפט תפדה ושביה בצדקה" (ישעיהו א, כו-כז).

במה תלה הנביא ישעיהו את תיקונה של ירושלים ואת גאולתה?

"מדינת ישראל הדמוקרטית מקדשת את הזכות המוסרית לחיים ואת הזכות השווה להיות שונה... עלינו להבין שאין לנו דרך אחרת מלבד החיים המשותפים... זה הזמן לבחור בדרך המשותפת. זה הזמן למצוא את המאחד ולא המפלג. זה הזמן להאמין ביכולתנו לחיות כאן על האדמה הזאת. אין לנו אפשרות אחרת, אין לנו אפשרות אחרת... זה בידיים שלנו."

(שמעון פרס וראובן ריבלין, "אנחנו נזעק בשמם", ידיעות אחרונות, ט' בתמוה תשע"ד, 7.7.2014)

הציעו דרכים לקדם אחדות ושותפות בחברה הישראלית.

10

8

נתונים שנאספו בעמותת רוח טובה מקבוצת אריסון, המכילה אלפי מקומות התנדבות, ומחברת בין מתנדבים לעמותות מראים כי יש עלייה של 37% במספר מחפשי מקומות ההתנדבות ביחס לשנה שעברה. בין היתר יש עלייה של 205% בחיפוש התנדבות מהבית (55,389 לעומת 18,128) וכן עלייה של 350% בחיפוש התנדבות של עזרה ומזון לנזקקים (58,787 לעומת 13,070).

(המתנדבים שמפיצים אור בלב המגפה, נועם (דבול) דביר, ישראל היום, 4.12.2020)

ספרו על מיזמים או של אחדות ושל שותפות שאתם מכירים.

אגדת האחים ומקום המקדש

(הרב ישראל קושטא, "ספר מקווה ישראל")

המקום אשר נבנה שם בית קדשנו ותפארתנו היה מאז שדה ירושה לשני אחים. ויהי לאחד מהם אישה ובנים ולאחיו אין לו אישה ובנים. וישבו יחדיו בבית אחד שלמים שקטים ושמחים בחלקתם אשר ירשו מאביהם ויעבדו את השדה בזעת אפיהם.

ויהי בימי קציר חטים ויאלמו אלומים בתוך השדה ויחבטו את השבלים. ויעשו שני עומרים שווים מן התבואה אשר לקטו, עומר אחד לכל אחד מהם ויניחום שם בשדה.

בלילה ההוא כשכב על מיטתו האח אשר אין לו אישה ובנים אמר בליבו: אני יושב לבדי ואין איש אתי להטריפו לחם חקו. לא כן אחי, כי יש לו אישה ובנים ולמה יהיה חלקי כחלקו. ויקום בעוד לילה וילך בסתר כגנב. וייקח אלומים מן העומר אשר לו וייתן אותם על עומר אחיו.

וגם אחיו אמר אל אשתו: לא טוב לחלק לשני חלקים שווים הדגן אשר בשדה, חציו לי וחציו לאחי, כי מנת חלקי טובה ממנו, אשר נתן לי ה' אישה ובנים. והוא הולך ערירי ואין לו גילה ורנן כי אם התבואה אשר ילקוט בשדה. לכן בואי עמי אשתי ובסתר נוסיף מחלקנו על חלקו. ויעשו כן.

ויהי בבוקר ויתמהו האנשים בראות העומרים שווים כאשר בראשונה, ולא דיברו מאומה ביום ההוא. ויוסיפו לעשות כדבר הזה גם בלילה השני, גם בלילה השלישי והרביעי. ובבקר בבקר ימצאו העומרים שווים. ויחשב כל אחד בלבבו לחקור הדבר. וילך כל אחד בלילה לעשות מעשהו. ויקר איש אל אחיו ואלומותיו בידו. ויודע הדבר, ויחבקו איש אל אחיו וישקו איש אל רעהו ויודו לה' אשר נתן לכל אחד מהם אח טוב מעללים הולך צדק ומישרים. והנה חפץ ה' במקום ההוא אשר חשבו בו שני האחים המחשבה הטובה בו, עשו המעשה הטוב. לכן ברכו אנשי תבל ויבחרו בני ישראל לבנות בית לה'.

(נוסח הסיפור כפי שמופיע בספרו של הרב קושטא)

- ספרו על מקרים שבהם באה לידי ביטוי תחושת שותפות ואחדות כדוגמת זו שבסיפור.

- האם אתם מכירים דוגמות כאלה בחברה הישראלית?

- לפי סיפור זה, מה המשמעות של בניית בית המקדש במקום זה?